

Whyred
 Address: Mäster samuelsing. 5, STHLM
 Arkitekt: Movado
 Yta: 110 m²
 Färdigt: oktober 2006

Mitt i Stockholms gyllene triangel har ett av landets mest intressanta modeföretag fått fäste. Det är Whyred som kommer över åtråvärda butikslokaler i arkitektparet Hagström & Ekman's lätt Wienerinfluerade byggnad på Mäster Samuelsingatan. Jugendprägen, med gröna snickerier och ymnigt använd sandsten i fasaden har påverkat arkitekten till att med små, men exakta medel göra avtryck som passar uppdragsgivarens eget tillbakalutade uttryck som hand i handske. Den rejälta takhöjden har räckt till en indragen entresol med trappa som ett lådverk av Donald Judd och räcke av vitlackat plattjärn över härdat glas. Här har rummet fått ett skulpturalt tillskott, som trots sin lågmäldhet tydligt anger tonen. De höga fönsterpartierna mot gatan har lämnats intakta och ger butiken en prägel av välkomnande lycka. Raffinerat enkla stallage och minimalistiska glaskassetter för produkter uppträder med sparsamhet och samsas väl med sandstensklädda lådor som agerar varupodier. Vitstrukna väggar och ett flödigt ljus utgör fond åt golvet grönt linoljade granplank som dock strukits alltför tjockt för att hinna torka under innevarande decennium. Interiören är ändå ett välkommet exempel på det nyenkla experimenterande som nu kommer droppande i kölvattnet av all den brackighet som hittills präglat 2000-talets kommersiella teater.
 Tom Hedqvist
 tom@beckmans.se

Bispebjerg Bakke
 Address: Bispebjerg Bakke 18-26, KBH
 Arkitekt: Boldsen & Holm Architects
 Yta: 15 000 m²
 Färdigt: januari 2007

Vid Bispebjerg bakke är ett mycket märkvärdigt projekt just avslutat efter ett mycket märkvärdigt samarbete. Det är stiftelsen Realdania och Håndværkerforeningen i København, som är initiativtagare och byggherrar, och arkitekter är Boldsen & Holm i tätt samarbete med konstnären Bjørn Nørregaard. Man förnimer att projektet haft två mål: att kombinera hantverkets traditioner med modern framställningsteknik i ett bostadsprojekt som inte liknar något annat som byggs i dessa tider. Detta har i högsta grad lyckats. Byggnaden ringlar som två ormar, en kort och en lång, genom den kuperade terrängen. Och det är inte bara planen som rör på sig, även taket böljar upp och ner. Fasaderna är satta i olika typer av tegel och har vertikala fönsterband och små runda fönstergluggar som släpper in en massa ljus till de 135 lägenheterna, varav de flesta har ljus från båda håll. Även om fastigheten har många likheter med andra nybyggda bostadskvarter – generöst ljusinsläpp, öppna planlösningar, etagelägenheter – ger strukturens vibrerande skevhet ett spontant och otraditionellt uttryck även interiört. Det ord som bäst beskriver projektet är "märkligt". Detta ska inte tolkas negativt, enbart som att projektet inte liknar något annat. Dess formspråk är synnerligen originellt – är det ett bostadskvarter eller en skulptur? – och skalan och den konsekvens med vilken detta experiment genomförts är rent övervåldigande. För samtidigt som byggnaden framstår som ett arkitekturhistoriskt verk kan den inte ses som något annat än ny. Denna bostadsorm sätter igång tankar om det sätt vi förväntar oss att hus ska se ut. Stor respekt för detta.
 Nanna Bjerre-Jepsen
 nannabjerre@mail.dk

Laugarnes grundskola
 Address: Kirkjuteigur 24, Reykjavik
 Arkitekt: Arkitektar Hjördís & Dennis
 Yta: 1530 m²
 Färdigt: december 2006

År 2003 bjöd staden Reykjavik in fem arkitektkontor till en tävling om tillbyggnaden av Laugarnes grundskola, en kulturminnesmärkt byggnad uppförd i slutet av 1940-talet under ledning av Einar Sveinsson. Segrade gjorde firmen Arkitektar Hjördís & Dennis. Tillbyggnaden är placerad på den norra sidan om den befintliga skolan, och tillsammans ramar huskropparna in en vidsträckt skolgård som också utgör skolans huvudentré. Den fyrkantiga gården skänker en air av pondus då den övergripande kompositionen: det som förr var en bakgård är idag ett offentligt rum med värdighet. Tillbyggnaden ramar in originalbyggnaden på ett diskret men effektivt sätt. Eftersom tillbyggnaden är en våning lägre smälter den dessutom ypperligt väl in i det omgivande, ganska flacka området. Det nya huset har länkats till det gamla via en glasad korridor som är det främsta cirkulationsstråket och binder samman hela skolan. De material som använts – blottlagd betong ställd mot natursten och korrugerad cortenplåt – förstärker dialogen mellan gammalt och nytt. Byggherrens önskemål om en modern och öppen conceptskola med fokus på eleverna har tillgodosetts genom att samtliga inre väggar tagits bort. På så sätt har man uppnått maximal flexibilitet för skolans aktiviteter. Även gränsen mellan ute och inne är raderad; förbindelser med utomhusområdena åstadkoms genom ett system med skjutbara paneler. Den begränsade budgeten innebar tyvärr att man fick överge vad som kunde ha blivit byggnadens verkliga trumfkort: takträdgården. En sådan hade tveklöst integrerat den nya byggnaden med den gamla på ett ännu kraftfullare sätt. Och visst hade det varit spännande att från det gamla huset ha fått blicka ut över en grasmatta och ett fullt användbart rekreativt område: då hade denna modernistiska byggnad verkligen fått sin praktfulla femte fasad.
 Massimo Santanica
 massimo@lhi.is

Kumu – Estlands konstmuseum
 Address: Weizenbergi 34, Tallinn, Estland
 Arkitekt: Vapaavuori Architects
 Yta: 23 910 m²
 Färdigt: januari 2006

När mitt eget kontor deltog i tävlingen om Kumu-byggnaden 1994 blev vi genuint besvikna över att en Richard Meier-lärjunge vann. Den bombastiska runda superparen som skulle uppföras i det pittoreska Kadriorgslottets parkområde kändes alltför massiv för denna lågmälda trakt med förnäma villor och sommarhus. Estlands nya konstmuseum av Pekka Vapaavuori såg mest ut som Darth Vaders dödsstjärna. När jag nu upplever huset i verkligheten nyanseras bilden. Eftersom jag har en förkärlek för subtil estetik kan jag inte förneka de gedigna kvaliteterna hos denna gigantiska och stabila evighetssymbol. Den terrassformiga skulpturträdgården är förmodligen en av de mest formidabla moderna parkanläggningarna i de finskugriska länderna. Broarna som löper över det långsgående atriumområdet förstärker den Caspar David Friedrich-atmosfär som också förekommer i de inre utrymmena. Och tack vare några sista-sekunden-justeringar av fasadmaterialet känns det nu som om byggnaden delvis länkats till platsen; det dominerande byggnadsmaterialet är den lokala kalkstenen. I övrigt är det mest glas som gäller. Men effekten är inte öppenhet. I enlighet med dess kraterliknande yttre sluter sig snarare byggnaden kraftfullt inåt. Denna slutenhet känns tveksam med tanke på den magnifika skulpturparken utanför. Samtidigt som Kumu-husets exteriöra värld är välkontrollerad, förblir interiören en smula kakofonisk. Arkitekten har eftersträvat asketisk enkelhet och dolt de tekniska installationerna. Trots detta har resultatet blivit ett mischmasch av kontrasterande skuggor, material och volymer. Den invändiga arkitekturen duger inte fullt ut som en totalt kuvad bakgrund för konstutställningarna. I likhet med byggnaden i sin helhet symboliserar dessa rum snarare den modernistiska uppfattningen om ett neutralt utrymme, ett slags kodad gest för monumental modernism.
 Antti Ahlava
 antti.ahlava@arkmod.fi